

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

C. 8. Circa dissolutionem sponsalium per Religionis ingressum, votum
Castitatis simplex, ac sacri Ordinis receptionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

Sectio II. Dubia de Sponsalibus. 25

cap. 7. m. s. Anton. Gomez 2. variat. cap. 10. num. 24. Ludou. Lop. par. 2. instruct. de matrim. cap. 24. & alij.

141. Valer illud pactum, & vir tenetur eam fide servare. Quia sicut in rei suae traditione potest quilibet pactum interponere, Cap. Perum de conditio apposi. Ita in traditione sui per matrimonium. Et quia Cap. Gemma de sponsal. & l. Titia ff. de verb. oblig. Sola poena in matrimonio coniungendo, vel dissolvendo interposita prohibetur, eo quod matrimonij obstat libertati: sed haec poena seu conditio est potius in matrimonij favorem, ut conservetur indivisa vita, & cohabitatio inter coniuges. Ita Hostiens. tit. de coniug. seruo. num. 5. Rosel. verb. l. cor. num. 3. Angel. ibi, num. 6. Sylvest. ques. 8. Tabie. ques. 2. num. 3. Armil. num. 6. Vilalob. in communib. l. v. numer. 1. 5. Navar. c. 14. n. 10. Manu. 10. l. 1. num. c. 15. n. 2. Ludou. Lop. p. 1. instruct. c. 54. Sanch. l. 1. d. 40. n. 2.

215. Eiusdem sum mentis, ratus legem Titio centum, reprobantem conditionem habitandi in certo loco, intelligendam esse, dum ea conditio vana est, & in nullius favorem cedens. At pactum hoc sponsalium adiectum contractui, credit in maximum uxoris fauorē, ne patria de- fecta, inter extraneos vitam gerere teneatur.

CAPVT VIII.

Circa dissolutionem Sponsalium per Religionis ingressum, votum Castitatis simplex ac Sacri Ordinis receptionem.

DVBIVM LII.

An per Religionis ingressum, professione non secuta, dissolvantur sponsalia.

216. Non dissolvantur.

Sponsalia dirimuntur ob Religionis ingressum, si professio non sequatur: quare si novitatus tempore sponsus Religionem deserat, tenetur utrumque fidem sponsalium servare. Quia ingrediens non statim iure suo cedere videtur, sed sub ea conditione, si professus fuerit, cum experiendi gratia ingrediatur, an sibi expedit, sponsalia perficere, vel potius Religionem profiteri. Sic D. Tho. in 4. dist. 27. ques. 2. art. 3. ad 1. Tabie. v. sponsalia, qu. 9. n. 10. dum asserunt, sponsalia dirimi per Religionis ingressum, quia est mors spiritualis: quam tamen solam professionē esse, constat; expresse Durand. in 4. dist. 27. q. 3. a. 3. Palud. ibi, q. 1. a. 3. casu 5. n. 23. Celaia, q. 1. Viguer. l. institut. c. 16. §. 7. vers. 7. Petr. de Ledel. de matrim. q. 43. a. 3. dub. 2.

217. Dissolvantur sponsalia per Religionis ingressum, etiam professione non secuta: ac proinde sponsus alter manens in saeculo potest aliud matrimonium inire. Quia eo ipso, quod quis Religionem ingreditur, satis declarat, se sponsalibus renunciare: Ergo manens in saeculo ab obligatione eximitur fidei servandae. E. scilicet. Mend. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

uandae priori contractui. Et quia ea persona mutatio notabilis est; magno enim dedecori feminae tribueretur, si illi, qui Monachus fuit, nubat: & contra viro, si duceret Monialem. Ita Sanch. l. 1. d. 42. n. 2. Angel. v. sponsalia, n. 22. Sylvest. ibi, q. 10. casu 2. Navar. c. 22. Hispan. n. 23. Latine n. 26. casu 2. Sotus in 4. dist. 27. q. 2. a. 5. Cordu. sum. q. 136. pun. 1. Henric. l. 11. c. 14. n. 3. Mann. 10. 1. sum. c. 245. n. 1. Vega lib. 3. sum. casu. 423. & alij.

Hos se quor. Quia existimo, sic se habere novitatum & professionem, sicut sponsalia & matrimonium: ille enim dispositio est, & via ad professionem: haec autem ad matrimonium: Ergo sicut professio dirimit matrimonium ratum Cap. ex publico, de convers. coniuga. ita novitatus sponsalia dissolvit.

218.

Hos sequuntur Doctores.

DVBIVM LIII.

An per ingressum Religionis, professione non secuta, dissolvantur sponsalia ex parte utriusque sponsi.

219. Non dissolvantur ex parte utriusque, sed solum ex parte manentis in saeculo; quare si ingrediens habitum deserat, liberum erit manenti in saeculo, matrimonium perficere: sicut sponsi fornicationem non omnino sponsalia dirimuntur, sed solum ex parte innocentis. Quia quamvis ingrediens cedat iuri suo, manens in saeculo minime cedit. Sic Petr. de Ledel. de matrim. q. 43. a. 3. dub. 2. Henric. lib. 11. c. 14. n. 3. Manuel. 10. 1. sum. p. 2. l. 2. c. 1. addentes, Nisi manens in saeculo iam alia sponsalia contraxisset: tunc enim videretur iuri suo pariter cedere.

220. Ex parte utriusque dissolvantur.

Ex parte utriusque dissolvantur, quando sponsus bona fide Religionem ingreditur, ut communiter fit: sed si dolose, & animo statim exeundi: fraus enim nemini patrocinari debet. Cap. ex tenore, de rescript. Quare sicut manens in saeculo potest libere aliud inire matrimonium: ita similiter novitatus ille, si Religionem deserat. Quia quamvis expressum non inveniatur, ut novitatus omnino sponsalia dissolvantur, sicut de professione respectu matrimonij rati invenitur: at ex quadam proportionem, & similitudine duci potest argumentum; ut sicut per professionem, per quam consummatum aliquis Religiosus efficitur dissolvitur omnino matrimonium ratum, sponsalia consummansita per novitatum, qui initium quoddam est professionis, & per quem novitatus initiatum (ut ita dicam) sit Religiosus, dirimantur omnino sponsalia, quae matrimonij sunt initium. Ita Vival. candelab. de sponsal. cap. 5. num. 40. Navar. cap. 22. num. 26. Sotus in 4. dist. 27. qu. 2. a. 5. Cordu. sum. ques. 136. pun. 1. Barthol. de Ledel. de marr. dub. 13. casu 1. Vega l. 1. sum. casu 323. Sanch. l. 1. d. 41. n. 5. asserens Neotericos doctissimos hanc sententiam tenere.

221. Primam sententiam probabilissimam esse reor, & probabilissimam plane secundam, & anceps diu haxens, cui subscriberem potius secundam elegi. Quia votum Religionis dirimitur per ingressum bona fide animo permanendi, ita ut si votum egrediatur experiens, eum statim sibi non conue-

Secundam eligo sententiam.

COBAR
eod. More
m. III. IV.
E. IV.

conuenire, liber maneat à voto: Ergo talis ingressus sufficit ad dirimendum omnino sponsalia; maior enim est obligatio voti Religionis, quam sponsalium, cum ea dirimat secundum omnes.

iusmodi autem obligatio non confurgit ex iuramenti vis, sed ad damnum illud reparandum.

DV BIVM LV.

DV BIVM LIV.

An qui sponsalia iurauit, possit ingredi Religionem ante matrimonium omnino contractum.

222
Non potest
ante matrimo-
nium.

Non potest, sed prius tenetur contrahere matrimonium, ut iuramentum impleat postmodumque ante consummationem ingredi valet. Quia iuramentum factum in fauorem tertii, cui est ius acquisitum, non potest in melius commutari: v. gr. si iuravi Petro, me illi daturum centum aureos, non satisfacio, si pauperiori dem mille. Certè qui tenetur soluere debita, si soluendo est, tenetur prius ea soluere, quam Religionem ingrediatur, iuxta omnium sententiam: sed hic per iuramentum contrahendi acceptatum à tertio, est illi debitor, potestque implere citra Religionis impedimentum, prius contrahendo, & deinde ante consummationem ingrediendo Religionem: Ergo tenetur. Sic Richard. in 4. d. 29. a. 2. q. 4. Ledes. 1. p. 4. q. 45. art. 3. Maiol. 1. 1. de irreg. c. 34. n. 6. Angles florib. 2. p. q. 11. a. 3. dub. 1. Vega 1. 1. sum. casu 389. Moli. 1. 1. de iust. d. 149. Rebel. 1. 4. de matr. q. 8. sect. 6. concl. 2.

223
Potest quidem
ante ratum
matrimo-
nium.

Potest Religionem ingredi, non contracto prius matrimonio. Quia iuramentum sortitur naturam, & conditiones actus super quo imponitur, Cap. Quomodo, de iur. iur. unde conditio tacite in actu inclusa includitur similiter in iuramento: sed promissioni matrimonij inest tacita conditio: nisi promittens Religionem elegerit: Ergo & iuramento. Constat minor, quia ipsimet matrimonio rato inest hæc conditio, alias non liceret ad Religionem transire, ne dum ipsis sponsalibus: & proinde cum ingrediens Religionem conditionem impleat, non erit periturus, minimè contrahendo. Ita Basil. lib. 12. c. 10. num. 13. Fil. liuc. 1. 10. n. 181. Bonac. q. 1. punct. 5. n. 4. Becan. q. 2. 1. Hurtad. d. 2. diff. 2. Coninch. d. 23. dub. 2. Diana p. 3. tr. 4. resol. 207. Sanchez. 1. 1. d. 43. n. 3.

224
Hæc mihi
verissima
sententia.

Hanc sententiam tanquam verissimam teneo. Nam frustraneum omnino iudico, contrahere matrimonium animo statim Religionem ingrediendi, cum sit femina illudere, quæ huiusce animi conscia omnino tale abduceret coniugium. Nec re vera momentanea illa solutione iuramentum impletur. Quoties enim nulla est in credore turpitudine iuramentum firmat contractum, nec impletur momentanea solutio: quia dum illi femina se contracturum iurauit, animus in matrimonio per manendi adfuit, & sic à femina acceptum est iuramentum. Hæc tamen sententia intelligenda est nisi necessitas vrgeret ad prius contrahendam: verbi gratia, si ita dedecori feminae satis consuleretur, vel proles ex ea nata efficeretur legitima: tunc enim teneretur contrahere, & matrimonio rato nec consummato posset ingredi Religionem. Hu-

An qui sponsalia iurauit, & post sponsalia sese voto Religionis adstrinxit, licite possit, matrimonium inire, animo firmò Religionem ingrediendi ante consummationem.

Licet potest. Quia sic contrahens non agit contra votum castitatis, aut Religionis in eundem: utrumque enim tantum obligat ad non contrahendum animo consummandi, alias nunquam liceret eo animo contrahere absque voti dispensatione. Addo, nullam inferri iniuriam alteri coniugi, cum hic iure suo, quod habet ingrediendi Religionem ante consummationem utatur: & contractus utrinque æqualis sit: idem enim alteri licet. Sic Caiet. verb. 2. Matrimonium, cap. 1. Angles p. 2. qu. 11. de imped. matr. art. 3. dub. 1. Petr. Ledes. q. 53. de matr. art. 1. dub. 1. Texada in Theol. mor. tom. 2. l. 4. tr. 1. n. 237. Angel. v. Matrimonium, 8. impedi. 5. n. 1. Scotus in 4. diff. 38. q. uni. & alij.

Minime potest absque culpa lethali. Quia evidenti periculo exponitur sic contrahens sine leui mutandi animum, votumque violandi. Et quia rectæ rationi repugnat, ut quis tradat potestatem sui corporis alij, ad idque se obliget, quod implere minimè intendit. Ita Nauar. sum. 6. 16. n. 10. Petr. Soto lect. 14. de matr. Sanchez. 1. 1. d. 43. n. 7. Ochagau. q. 18. n. 8. Bonac. q. 1. punct. 5. n. 11. Diana p. 3. tr. 4. resol. 281. & p. 9. tr. 7. resol. 75. Palao. 10. 5. d. 1. punct. 16. n. 8. & plurimi apud Sanchez citatum.

Existimo, hanc sententiam longè probabiliorem esse. Quia eo animo contrahens videtur planè matrimonij Sacramentum illudere, & notabilem feminae iniuriam inferre nã cogit ipsam absque nuptiis esse, donec ipse proficatur, & si egrediatur esse Monachi uxorem cum dedecore: & eo professionem emittente, non facile alij nubet, & suspitionis nota non leui afficietur: suspicabuntur enim multi eam ob vitium aliquod fuisse relictam.

DV BIVM LVI.

An qui emisit votum Religionis, aut castitatis, posteaque virginem deslorauit, fide data de matrimonio contrahendo: teneatur potius ad matrimonium, quam ad votum.

Tenetur ad votum prius emissum. Quia obligatio posterior minime potuit priori derogare. Et quia hic ratione promissionis non tenetur, nulla enim fuit tanquàm rei illicitæ contra votum promissio: neque etiam ratione dāni, quia violans virginem nuptiis non promissis, non tenetur eam ducere, sed aliter satisfacere perinde autem est non adesse promissionem, vel eam esse nullam. Sic Nauar. lib.

Sectio II. Dubia De Sponsalibus 27

1.5. *confil. de sponsal. conf. 2.1. Rodrig. 10.1. sum. c. 18. n. 1. Vinald. art. 3. c. 14. n. 6. Ochagan. tr. 2.1. q. 18. n. 1. Hurtad. d. 1. diff. 2.1.*

Teneatur potius ad matrimonium. Quia votum non obligat rebus notabiliter mutatis: hic autem notabilissima est mutatio, cum vinculum iustitiae fortissimum supervenerit, & gravisimum proximi damnum, si votum impleatur. Et quia iustitiae vinculum fortius est, quam charitatis: At ob charitatis vinculum superveniens, teneatur quis Religionis votum praecedens suspendere: verbi gratia, ratione parentum indigentia: Ergo a fortiori propter iustitiae vinculum, quale hoc est. Ita Sanch. l. 1. d. 45. n. 3. Valq. *opusc. de rebus iust. c. 6. n. 10. & 20. p. 3. c. 5. diff. 1. vlt. Reginal. d. 1.5. n. 95. & l. 3. n. 158. Lefsi. lib. 2. c. 10. dub. 4. Coninch. d. 2.3. num. 34. Diana, Machado, Bonacina, Basilus Baunius, Palaus, & Trolench, quos affert, & sequitur Leander tr. 6. d. 2. q. 5.*

Eiusdem sum mentis. Quia ere gravatus alieno, dissolvendo sit breui, non potest ingredi Religionem, quamvis illius voto prius fuerit adstrictus: sed teneatur differre: & quamvis breui non possit solvere, si tamen est spes fore ut possit, probabilissima sententia est, non posse ingredi: & quamvis aliqui censent oppositum, hoc fundamentum innituntur, quod persona non sit obligata: sed in hoc casu potest deflorator statim ducendo feminam, solvere, & persona est obligata: Ergo non obstante priori voto, teneatur. Scio doctissimos Salmanticenses Magistros huic menti adhæsisse.

DUBIUM LVII.

An sponsalia dissolvantur voto simplici castitatis superveniente.

231 *Dissolvuntur sponsalia.*
Dissolvunt omnino. Quia sponsalibus semper inest tacita conditio: Nisi voluero ad meliorem statum transire, nullus enim censetur velle magno bono status castitatis renunciare, nisi ob matrimonium. Et quia ubi concurrunt duo vincula incompatibilia, & valida fortius praevalet *Cap. si inter de sponsal.* At vinculum voti castitatis est incompatibile cum sponsalibus, ut patet, & est fortius quia inducit obligationem fidelitatis respectu Dei: sponsalia vero respectu hominis. Sic Basil. l. 12. c. 12. n. 4. Diana p. 3. tr. 4. resol. 108. Petr. de Ledes. de matr. q. 43. art. 3. dub. 3. Azor. tom. 1. lib. 11. cap. 21. quæst. 10. Suar. lib. 2. de voto cap. 4. num. 13. Valq. *opusc. de testit. cap. 3. §. 1. dub. 6. n. 17. Bonac. p. 1. p. 5. u. 3. Baunius de matr. tr. 12. q. 15. dicto 3.*
Minime dissolvuntur. Quia Deus non acceptat promissionem rei prius alteri promissam, & in eius praeiudicium: verbi gratia, si promissi domum Antonio, & postmodum Ecclesiae repromissi, prior promissio praevalet: sed sponsus per sponsalia promissit suum corpus alteri: ergo repromissio eiusdem corporis facta Deo per votum non est illi accepta. Et quia nullo iure probatur inesse sponsalibus illam tacitam conditionem; nisi continentiae statum elegero. Ita viginti Doctores, quos refert, & sequitur Sanchez l. 1. d. 46. n. 9. Tolet. l. 7. c. 21. Hurtad. d. 2. diff. 3. Coninch. d. 23. n. 35. Filliuc. tr. 10. n. 259. E. Tob. & Mend. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

Rebel. de sponsal. q. 8. sect. 2. n. 47. Becan. q. 2. n. 3. Villalob. tr. 11. diff. 12. n. 9. Laym. tr. 10. p. 1. c. 2. num. 6. Machad. l. 1. p. 1. tr. 7. docum. 9. n. 6.

Inuitus (fateor ingenuè) à P. Thomæ Sanctij sententia recedo, primaque adhareo, hoc nitens fundamine: vel illud castitatis votum post sponsalia emissum, validum est vel non. Hoc secundum dici potest *Cap. Veniens, Qui Clerici, vel vouentes.* Unde ipse Sanchez fatetur, vouentem illum obligatum manere ad non petendum, & peccare contrahendo matrimonium. Si ergo validum est votum, non possunt sponsalia consistere: quia impossibilis est obligatio absoluta voti cum sponsalium obligatione.

DUBIUM LVIII.

An sponsalia dissolvantur per subsequens votum Sacros Ordines suscipiendi.

Certum est, Ordines minores post sponsalia assumptos, minime sponsalia dirimere quoad utrumque coniugem. Quia is status matrimonio non repugnat, secus autem de Ordine Sacro, cum incapacem matrimonij reddat suscipientem. Quæsierim autem, an sponsalium fide adstrictus possit ad Sacros Ordines promoveri, & votum ad eos ascendendi sponsalia dirimat.

Sponsalia non dissolvuntur voto Ordinis Sacri suscipiendi, nec illis adstrictus potest ad eum promoveri. Quia in Ordine Sacro votum inclusum ex se, & ex natura sua simplex votum castitatis est, & per accidens tantum solemne dicitur, quia ex Ecclesiae statuto effectum voti solemnis, qui est matrimonium contractum dirimere, sortitur: sed votum simplex castitatis non dirimit sponsalia: Ergo nec votum Ordinis Sacri suscipiendi. Sic Sanch. l. 1. d. 47. n. 3. citans Paludanum, Maiolum, & Ludou. Lopez. Quibus addo Coninch. d. 23. dub. 3. Hurtad. d. 2. diff. 4. Reginal. l. 3. n. 160. Balleus sponsalia 3. num. 9. Villalob. tract. 12. diff. 12. n. 10. Palaus 40. §. d. 1. punct. 19. num. 2.

236 *Dissolvuntur per id votum.*
Dissolvuntur sponsalia voto ascendendi ad Sacros Ordines. Quia in Sacro Ordine solemne castitatis votum includitur *Cap. unico de voto, in 6.* At sponsalia verè dissolvuntur per subsequens castitatis votum, ut Problem. proximo ostendi. Ita Navar. cap. 12. num. 25. casu 10. Sylvest. v. sponsalia, num. 7. Sotus de iust. q. 1. art. 3. Cordu qu. 136. p. 4. opin. 5. Henric. l. 11. cap. 14. num. 4. Vega l. 8. casu 41. Basil. lib. 12. n. 3. Diana p. 3. tr. 4. resol. 108.

Cum his opinor, admonens, vouentem castitatem, seu Ordines Sacros eximi ab sponsalibus, teneri tamen implere votum, Religionem, aut Sacros Ordines suscipiendo. Certe qui asseruere Problem. 57. voto simplici castitatis sponsalia dirimi, idem de voto ascendendi ad Sacros Ordines asseruabunt.